

Stvarna pristojnost obrnega sodišča v Ljubljani po novem obrtnem zakonu.

Dr. Leo Pretner, odv. priprav.

Glede na odločbo stola sedmorice odd. B z dne 26. aprila 1934 opr. št. Ut 109/34 v pravni stvari II P 1080/33, s katero je rešeno važno načelno vprašanje stvarne pristojnosti obrtnega sodišča v Ljubljani, je morda umestno spregovoriti nekoliko besed o tem vprašanju, za katero se zanimajo tudi širši, nepravniški krogi tako, da je celo dnevno časopisje imelo za potrebno, opozoriti nanj našo javnost.

Navedena odločba pomeni namreč popoln prelom z dosedanja dolgoletno prakso našega obrtnega sodišča, ki je doslej reševalo, na splošno rečeno, vse spore, ki so ob uveljavljanju novega obrtnega zakona spadali v njegovo pristojnost, namreč:

I. Spore, pri katerih je bil a) službodajec obrtnik v smislu obrtnega zakona ter se je njegovo podjetje nahajalo v krajevnem območju določenega obrtnega sodišča, b) službojemnik delavec v smislu § 5 zakona o obrtnih sodiščih iz l. 1896. ter se je c) spor tikal službenega razmerja v smereh, označenih v § 4 nav. zakona.

II. Spore, ki so bili s § 41 zak. o trgov. pomočnikih iz l. 1910 odkazani v pristojnost obrtnih sodišč, to je spore iz službenih razmerij, urejenih po tem zakonu, kolikor je delodajčev obrat bil tudi obrat v smislu obrtnega zakona.

Opisano stanje se je ohranilo v praksi nespremenjeno tudi, ko je bil uveljavljen novi obrtni zakon z dne 5. nov. 1931, ki je dobil obvezno moč dne 9. aprila 1932.

luje, izdeluje, dovršuje ali obdeluje blago v delavnicah ali na stalnem kraju, porabljajoč delitev dela in zaposlujoč večje število delavcev, da dela z motorno silo in da blago izdeluje za skladišče ali po naročilu v večjem obsegu, nima toženčevo podjetje, ki je gradbeno podjetje, občega kriterija industrijskega podjetja. Za toženčevo podjetje torej ne velja predpis prvega odst. § 6 glede delovnega časa. Toženčevo podjetje spada torej pod predpis odst. 6 § 6 zakona o zaščiti delavcev. Med stranakama ni sporno, da je z ministrsko uredbo, izdano v smislu odst. 7 § 6 cit. zakona, določen za gradbena podjetja 10 urni delovnik. To je torej za toženčevo podjetje normalni čas v smislu § 6 cit. zakona.

Sodišče se je pri tem očitvidno naslanjalo na splošno določbo § 428 t. 1 o. z., ki vzdržuje v veljavi zakon o obrtnih sodiščih iz l. 1896. in na določbo § 434/I o. z., ki vsebuje generalno normo, da se rešujejo do ustanovitve novih razsodniških odborov vsi spori iz službenih razmerij med službodajci in službojemniki po dosedanjih določbah. Na podlagi teh določb je naše obrtno sodišče do najnovejšega časa sodilo o vseh pod I. in II. navedenih sporih ne glede na vrednost spornega predmeta.

Temu naziranju in praksi pa nasprotuje določba III. odst. § 434 o. z., ki utesnuje stvarno pristojnost obrtnih sodišč na spore, ki so zanje stvarno pristojni razsodniški odbori, uvedeni kot novota z obrtnim zakonom.

Navedena določba slove:

»V krajinah, kjer obstoje na osnovi zakona o obrtnih sodiščih z dne 27. septembra 1896, drž. zak. št. 218, obrtna sodišča, obdrže ta sodišča svojo pristojnost po vseh predmetih, ki spadajo po tem (sc. obrtnem) zakonu v pristojnost razsodniških odborov. Dokler ta sodišča obstoje, se na področju teh sodišč ne postavijo razsodniški odbori.«

Kateri spori pa spadajo v stvarno pristojnost razsodniških odborov, urejujeta določbi §§ 343 in 344 o. z. Po § 343 o. z. je razsodniški odbor pristojen za reševanje sporov iz službenih razmerij med službodajci in pomožnim osebjem (pomočniki), rokodelskimi in tovarniškimi delavci in učenci (vajenci), katerih razmerja uravnava obrtni zakon; izrečno pa izključuje ta paragraf iz stvarne pristojnosti obrtnega sodišča spore med službodajci in osebjem, ki so mu poverjene važnejše službe. V § 344 o. z. pa so naštetni posamezni spori, ki spadajo v stvarno pristojnost razsodniških odborov ter so obenem omejeni do najvišjega zneska Din 12.000, ki je zgornja vrednostna meja.

Po teh izvajanjih pridemo torej do zaključka, da je obrtno sodišče stvarno pristojno samo za spore, navedene v §§ 343 in 344 o. z., kolikor vrednost spornega predmeta ne preseza zneska Din 12.000.—, da sta pa za vse ostale spore pristojni sresko odnosno okrožno sodišče.

V navedenem smislu je tudi izdal stol sedmorice odd. B uvodoma navedeno odločbo. To pravno naziranje je usvojilo v najnovejšem času tudi ljubljansko obrtno sodišče, ki se sedaj izreka za nepristojno, bodisi da presega vrednost spornega predmeta znesek Din 12.000.—, bodisi, da se pravni spor po svoji kakovosti tiče službenega razmerja med službodajci in osebjem, ki opravlja važnejše službe.

ob Za tako pravno razlago navedenih zakonitih določb govore poleg samega besedila v zakonu tudi še te-le okolnosti:

a) Krajevna pristojnost obrtnega sodišča se razteza zgolj na krajevno območje sreskega sodišča enakega sedeža. Že ta omejitev krajevnosti kaže na to, da ni pravega notranjega razloga, da se razširi obratno stvarna pristojnost obrtnih sodišč v nasprotju z ono sreskih sodišč.

b) Naš zakonodajec se je vobče postavil na stališče, ki ni naklonjeno obrtnim sodiščem, kar se kaže zlasti v tem, da za sojenje sporov iz službenega razmerja, kolikor so izzeti iz podsodnosti rednih sodišč, ni ustvaril posebnih obrtnih sodišč, marveč je vse te spore odkazal v pristojnost novoustanovljenih razsodniških odborov ter je sodstvo v omenjenih sporih prepustil obrtnim sodiščem le, kolikor leta že poslujejo.

Ni smiselno prisvajati vprav ljubljanskemu obrtnemu sodišču stvarno pristojnost tudi v takih sporih, za katere so v vsej ostali državi pristojna redna sodišča, bodisi sreska bodisi okrožna, ter s tem samo še povečati že itak znatno sodno razcepljenost v naši državi, ko bi se vendar, vprav obratno, moralo delati na to, da se vsaj v oblično-procesualnem pogledu doseže čim večje izenačenje.

c) Končno ni prav nobenega pametnega razloga za to ter je celo še nekako notranje logično nasprotje, da bi po dosedanji praksi še nadalje, pa najsi gre za sporni predmet visoke vrednosti, razpravljalo obrtno sodišče po načelih, veljavnih za bagatelno postopanje, in bi pravdne stranke imele možnost pravnega sredstva le na eno višjo stopnjo, dočim bi v stvareh, ki niso obrtne, pri življenjsko često manj važnih sporih in pri spornih predmetih mnogo nižje vrednosti, imele možnost pravnega sredstva na drugo in tretjo stopnjo.

Vse tu na kratko obrazložene okolnosti govorijo za to, da je pravilen in tudi smotren nazor, ki ga je zastopalo vrhovno sodišče v svoji navedeni odločbi, ter si je, kot že omenjeno, kar je važno zlasti za praktičnega jurista, to pravno naziranje v svojih najnovejših odločbah usvojilo tudi ljubljansko obrtno sodišče.